

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstinget. № 162.

52de Møde.

Torsdagen den 25de April.

(Forts.)

Solberg: Den ærede 1ste Landstingsmand for 3die Valgkreds (Kierkegaard) har anført, at naar det skeer, at saaledes flere Fæstegaarde gik over til Selveiendom, da vilde man i en Hast gribe til Udskykning. Jeg maa i denne Henseende bemærke, at det dog ikke altid har været Tilfældet, og jeg vil i denne Henseende henvise netop til den sydsøslige Deel af Jylland og Slesvig, — henvise dertil, for at bevise, at netop der findes de allerførste og herligste Bøndergaarde i Landet; hvorved altsaa er modbevist, at Udparcelleringen nødvendigvis maa følge med Fæstevæsenets Overgang til Selveiendom. Forsaavidt samme ærede Landstingsmand har antaget, at der ved Arvefæste forstaaes Arvefæste med Ret til at købe og sælge, troer jeg ikke, at han har været berettiget til at antage det; thi det staaer her aldeles nøgent, og man kan ikke let sige, hvad Forslagsstillerne dermed have meent. Selv om en Eiendom bliver Arvefæsteiendom med Ret til Kjøb og Salg, saa kan der, som jeg bestemt veed, alligevel være saadanne smaa Indskrænkninger og Byrder forbundne med en saadan Eiendom, der kunde blive yderst trykkende. Forsaavidt den samme ærede Landstingsmand har sagt, at Eiendom paa denne Maade kom meget hurtigt, og at det var noget farligt, saa troer jeg heller ikke, at man kan med Bestemthed sige, at ifølge det Forslag, som foreligger, Selveiendom kommer hurtigt; thi Lehnbesidderen faaer jo kun herved Ret til at sælge, men Bønderne skulle jo ikke købe; det beroer jo paa dem, hvorvidt de ville købe, eller ikke, og det beroer paa Lehnbesidderen, hvorvidt han vil sælge eller ikke, og da der nu er yttret fra flere Sider, at Kjøbelysten er betydelig aftagen, saa kan jeg

ikke ganske rigtigt indsee, at der i denne Henseende er nogen Fare at befrygte. Det er fremdeles anført, at det vilde være farligt, om Bønderne kom til Eiendom og Besiddelse paa den Maade og i disse Tider, fordi de maatte ansees at faae den for saa godt Kjøb. Jeg troer ikke, at det vil blive Tilfældet; det er mig vitterligt, at henved 3000 Bønder have tilbudt at ville give 750 Rbd. for en Lønde Hartkorn, og man kan ikke sige, at det er saa overordentlig billigt. Endvidere maa jeg tillade mig at bemærke, at naar den nævnte ærede Landstingsmand har yttret, at dog Fæsteren havde et Slags Medieendomsret, turde den dog være meget tvivlsomt, navnlig med Hensyn til Arvingerne; mig forekommer Arvingernes Ret meget tvivlsom i denne Henseende, og naar han har sagt, og det er meget smukt sagt, at Børnene skulle have Gaarden, saa er det rigtignok overordentlig rigtigt; men det er dog ogsaa vitterligt, at det mangen Gang ikke skeer. Det skeer tværtimod meget ofte, at Gaarden eller Huset fæstes bort, loyes bort, ja at endogsaa Indfæstning modtages, medens den nærværende Besidder endnu lever.

Kierkegaard: Det er kun nogle enkelte Bemærkninger, jeg skal tillade mig, idet jeg gjerne erkjender, at min foregaaende Udvikling ikke har været saa klar, som den burde være. Den ærede Taler, som nu satte sig, anførte, at jeg havde tilfrevet Bønderne en Medieendomsret til deres Fæstegaard. Dette Udtryk har jeg ikke brugt, men det er mig bekjendt, at det er brugt i Debatterne denne Sag angaaende. Jeg vedkjender mig det ikke, og jeg vil ikke, thi det ligger ikke for, enten forsvare det eller indlade mig paa en Critik af det Begreb, som synes at ligge til Grund for samme. Men jeg har refereret mig til, hvad der er vitterligt for Alle, at det har været paataant fra alle Sider at lade Fæsterens Familie faae nogen Erstatning; den være nu saa lille som